RECEIVED

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 202. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 3-го вересня 1941. No. 202. Jersey City, N. J., Wednesday, September 3, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ЗАКЛИКАЄ АМЕРИКАНСЬКИЙ НАРІД ДО ЗНИЩЕННЯ ГІТЛЕРА

ГАЙД ПАРК (Н. Й.). — Знагоди другої річниці вибуху світової війни, президент Рузвелт виголосив боєву промову, в якій прирік, що Америка буде працювати на всіх фронтах, щоб знищити Гітлера та його „сили божевільного насилля". Він закликав американський нарід до посиленої праці в напрямі знищення гітлеризму; він перестеріг, що ані церква ані робітництво не матимуть спокою, якщо цілий світ опиниться під пануванням гітлерівської Німеччини. Торговля, наука, бизнес і найелементарніщі права людини будуть забрані, якщо світ уляже Німеччині, говорив президент.

Підчеркуючи значіння національної едности та співпраці, президент Рузвелт гостро виступив проти тих угодовців, які переконують його, що з Гітлером можна прийти до якогось порозуміння; він сказав, що ці угодовці хочуть зробити з нього „модерного Бенедикта Арнольда".

Проти надмірної самопевности.

Стверджуючи, що оборона свободи американських горожан має стояти на першому місці, президент Рузвелт перестеріг проти надмірної самопевности щодо перемоги над Гітлером. Він говорив, що всякі сподівання, нaчеб то Німеччина ось вже знаходиться на краю руїни, безпідставні; бо противник є дуже сильний, говорив президент Рузвелт. Треба тільки використати це, що він тепер занятий на сході й посилити всі свої зусилля проти нього.

ВІДГОМІН ПРОМОВИ РУЗВЕЛТА

ВАШИНГТОН. — Боєва промова президента Рузвелта та його перестерога американського народу перед небезпекою Гітлера, відбилися широким відгомоном по цілій Америці. Більшість конгресових лідерів в цілости піддержали його промову. Представники чужих держав у Вашингтоні висловили думку, що промова президента не вказує на це, що Америка збирається увійти тепер у війну.

З ізоляційних лідерів сенатор Най сказав, що президент Рузвелт далі намагається застрашити американський нарід, а сенатор Гвілер, виступаючи з промовою в Шікаго, закликав робітників, щоб боролися проти намагання втягнути Америку у війну, бо у війні вони стратять всі права, котрі досі здобули.

РОБІТНИЧІ ЛІДЕРИ ЗАКЛИКАЮТЬ РОБІТНИКІВ ДО СОЛІДАРНОСТИ

НЮ ЙОРК. — Знагоди „Дня Праці" виступили з відповідними промовами Сидней Гилман, один з директорів ОПМ; В. Грін, президент Американської Федерації Праці; й Дж. Карей, секретар Комітету Промислової Організації. Всі вони закликали робітників до посиленої праці в користь краєвої оборони та до поконання тих сил, що загрожують вільному робітництву Америки.

ПРЕЗИДЕНТ МЕКСИКА ЗА ОБОРОНОЮ ЗАХІДНЬОЇ ПІВКУЛІ

МЕКСИКО СИТІ. — Отвираючи мексиканський конгрес, Аліля Камачо, президент Мексика, заявив, що для зміцнення солідарности між Мексиком і Злученими Державами Америки ведуться успішно переговори, котрі рівнож спричиняться до скріплення оборони західньої півкулі перед евентуальною загрозою ззовні.

Камачо рівнож сказав, що мексиканський уряд буде справедливо трактувати заграничний капітал без шкоди одначе для домашнього робітництва.

ПОСВЯЧЕННЯ УГОЛЬНОГО КАМІНЯ ПІД УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕДЖ

СТЕМФОРД (КОНН.). — В неділю 31. серпня ц. р. відбулося посвячення угольного каміня під новий будинок українського каледжа. У святі взяли участь еп. К. Богачевський, еп. І. Бучко, о. канц. Ф. Тарнавський і інші. Пляни нового будинку були виконані інж. К. Ю. Ястремським. Ректором каледжу є о. П. Процько.

МОСКОВСЬКА МІСІЯ ЛЕТИТЬ ДО АМЕРИКИ

НОМ (Аляска). — Тут задержалися два великі московські літаки, котрі везуть 47 пасажирів в напрямі до Вашингтону.

Ця партія большевиків, яку провадить М. Громов, відомий советський летун, що в 1937. р. прилетів через північний бігун до Америки, їде на якусь таємну місію до Вашингтону. Большевицька амбасада в столиці, як теж американські відповідні чинники не подають нічого про завдання цеї советської місії.

КОМУНІСТИ В КПО ПРОТИ ЛУИСА

НЮ ЙОРК. — Орган комуністичної партії Америки „Дейлі Воркер" почав гострі атаки проти колишнього провідника КПО Джана Луиса за його проти-інтервенційне наставлення. Рівночасно з рядів КПО доходять відомости, що комуністи, члени організації, ведуть організовану кампанію проти Луиса, й що правдоподібно на найближчій конвенції КПО, що відбудеться цеї осені в Дітройті, прийде до отвертої боротьби між Луисом і комуністами.

ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР НА ПОСЛУГАХ НІМЕЦЬКОЇ ПОЛІТИКИ?

„Ню Йорк Геральд Трибюн" подає сензаційні відомости, начебто Генрі-Гей, французький амбасадор у Вашингтоні, провадив закулісову роботу в користь німців. Цю роботу мав би він провадити при помочі полк. Бертрана, сот. Бруссе, а головно графа Рене де Шамбрена, (граф де Шамбрен є потомком славного Ляфаєта, й є почесним американським горожанином) та його жінки Жозе, котра є дочкою Пєра Лаваля, раненого в недавному атентаті у Версаю.

Ці сензаційні відомости основує вище згадана газета на листах, писаних тими людьми до здогадливого їх агента Жана Музи, котрий мав бути кельнером в Ню Йорку. Відколи американський уряд видалив німецьких консулів та ріжних агентів, французька амбасада, пише „Трибюн", мала перебрати багато німецьких функцій на свою руку. Останньо, згадана газета закидає, французькі агенти намагалися дістати модель виробу гармати марки „Брен", як рівнож англійські пляни проти німецької інвазії.

ГІТЛЕР ВІДБИРАЄ УКРАЇНСЬКЕ ПОКУТТЯ ВІД МАДЯРІВ—КАЖУТЬ ПОЛЯКИ

Польська нюйорська газета „Нови Свят" з 2. вересня 1941. року подає наступне: „Покуття, а беручи точніше, частина станиславівського воєвідства з головним містом Коломиєю, стало спеціяльним питанням. Як відомо, мадярські війська воюють по стороні німців, їх однак є мало, й вони мають скорше пропагандивне, як мілітарне значіння. 4. липня мадяри забрали Коломию і Станиславів, а 5. липня осягнули Дністер. Одна група посунулася далі, переходячи постепенно Золоту Липу, Коропець і Серет і дійшла до Збруча, де обняла 70-кільометровий відтинок між Гусятином і Хотином. Окупаційні війська заховуються на Покутті спокійно та не допускають жадних випадків.

„Це положення, здається, улягло зміні. Початкове рішення включити воєвідства львівське, тернопільське і станиславівське не відносилося до Покуття, котре то німці віддали були мадярам. Одначе, останні відомости зо Стокгольму твердять, начеб то Гітлер змінив своє рішення щодо Покуття, бо, за тими донесеннями, і територія, окупована мадярами, була влучена до Генерал-Губернаторства, цебто пішла під безпосередну адміністрацію німців".

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКА ВЕДУТЬ ПРОТИОФЕНЗИВУ

З совєтських звідомлень виходить, що їх війська, на відтинку Смоленськ-Гомель, розпочали сильну протиофензиву і відкинули на кількадесять миль взад німецькі війська, завдавши їм сильні втрати. Також совєтські війська в полудневій частині України, над Дніпром, розпочали сильні наступи, в ціли здобуття становища на правім березі Дніпра. Позатим совєтські війська кріпко держаться на цілім фронті і ставлять такий опір, як ніколи дотепер, кажуть совєтські звідомлення.

НІМЦІ СТВЕРДЖУЮТЬ ПРОТИОФЕНЗИВУ

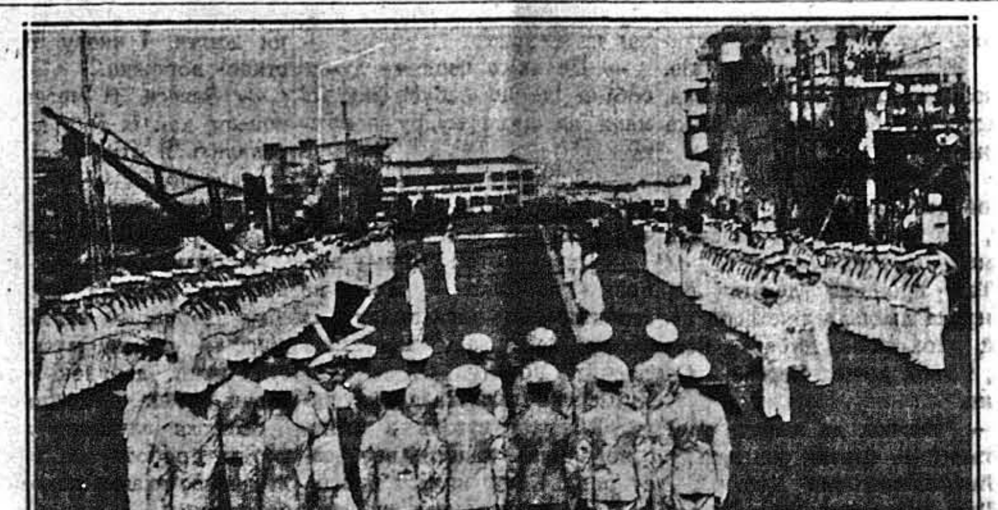
Німецькі звідомлення признають, що на кількох відтинках совєтські війська повели протиофензиву. Та водночас заперечують, начеб та офензива принесла для совєтських військ якінебудь користи. Навпаки, кажуть німецькі звідомлення, та протиофензива приносить совєтським військам величезні втрати. Німці далі кажуть, що вони здобули естонський порт Талін. Позатим на фронті нема великих змін.

ЛЕТУНСЬКІ НАЇЗДИ

Англійське воєнне звідомлення говорить, що бротійська повітряна фльота виконала цілий ряд більших наїздів на німецькі міста, зокрема на Кольон. Також цілий ряд наїздів на німецькі міста, положені на сході, в тім на Кенігсберг і на Данціг, виконала совєтська повітряна сила. Зновуж німці з великою силою, чого від довшого часу не бувало, виконали наїзд на англійські міста, зокрема на Гол, якому завдали значні шкоди. Британійська повітряна сила бомбардувала італійські міста в Лібії.

СОВЄТСЬКІ І БРИТІЙСЬКІ ВІЙСЬКА В ІРАНІ СТРІЧАЮТЬСЯ

Совєтські і британійські війська, які окуповують Іран, зустрілись в східній частині Ірану, правдоподібно в місті Казвін. Привітавшись, вони назад відійшли на свої позиції. Ходять чутки, що Совєти, занявши шість більших іранських міст, дали приказ своїм військам далі не посуватись. Серед іранської повітряної фльоти збунтувались деякі летуни і загрозили бомбардуванням власної столиці, коли уряд спиноватиме дальшу боротьбу. Іранські протилетунські батерії мусіли обстрілювати власних летунів.

МАВНТБЕТЕН ОБНИМАЄ КОМАНДУ.—Лорд Луис Мавнтбетен, кузин британійського короля, при нагоді перебрання команди робить перегляд залоги британійського воєнного корабля „Ілустріос", що його направляють у доках у Норфовку, Верджінія. (Нового команданта показує стрілка).

Кажуть, що це вперше дозволено фотографам зняти світлини з подібної сцени на кораблі, при чому фотографові дозволено бути на покладі.

ЯПОНІЯ ПОГРОЖУЄ ВІЙНОЮ, КОЛИ ПЕРЕГОВОРИ НЕ ПОМОЖУТЬ

ТОКІО. — Полковник Гейто Мабучі, голова пресового бюра японської армії, виголосив через радіо промову, в якій загрозив Америці і Англії, що коли переговори, які саме відбуваються між Японією і Америкою, не вдадуться, то тоді Японія, ужиє своєї збройної сили, щоб осягнути те, чого вона хоче. Мабучі перестерігав своїх земляків, що Британія і Америка, при помочі інших країв, як Нідерляндської Індії і Тайлянду, старається економічно виморити Японію та виснажити її з конечних до провадження війни сирівців. Тому Японія не може допустити до того, щоб ті переговори тягнулись дуже довго, і вона мусить скоро рішити — в один бік, або в другий.

ВІДГОМІН ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТА В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — Англійці дуже пильно прислухувались до промови президента Рузвелта, виголошеної минулого понеділка, в День Праці. Та промова ділала приємно на них, головно в тих місцях, де президент каже, що Америка ужиє всіх сил, щоб поконати гітлеризм. Але всіж за тим, англійці запитують себе, чому президент не переходить від слів до діл, та чому не ужиє всіх сил, включаючи збройних? Проте англійці собі пояснюють, що щоб у тім напрямку скристалізувалась американська публична опінія, треба довшого часу. Вони далі сподіються, що як перший практичний крок, випливаючий з цеї промови, буде те, що Америка зачне своїми боєвими кораблями конвоювати торговельні кораблі, їдучі до Британії.

ІТАЛІЙЦІ ТРОХА ТІШАТЬСЯ І ТРОХА ЛЮТЯТЬСЯ.

РИМ. — Фашистівська преса приняла промову Рузвелта зо змішаними почуваннями. Вона назагал тішиться, що в тій промові президент Рузвелт знов проминув згадку про ужиття збройних сил Америки. Це значить, що щонайменше через осінь і зиму Америка стоятиме осторонь від стрільної війни, а за той час щось в користь держав „осі" станеться. З другого боку фашистівська преса лютиться на президента, що він нічого не згадав про „фашистівську загрозу", тільки говорив про „націстичну загрозу". Невже фашистівська Італія не є загрозою для Америки, питають себе італійці?

БЕРЛІН. — Німецька преса ще не помістила своїх завваг відносно промови Рузвелта. Одначе німці ту промову пильно студіюють, щоб опісля висказати свої завваги.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ БУДЕ ГОТОВА НЕ СКОРШЕ, ЯК ЗА ДВА МІСЯЦІ.

ЛОНДОН. — В польських колах в Лондоні говорять, що польська армія не буде могла взяти участи в фронтовій боротьбі не скорше, як за два місяці. Бо перш усього треба польського вояка відкормити, а також скріпити його морально. Перебуваючи довший час в совєтських вязницях і концентраційних таборах, польський вояк фізично ослаблений, а також морально знаходиться в такім настрою, що не дуже хочеться йому боротись разом з совєтською армією. Вкінці треба польську армію якслід узброїти, а в Совєтах в теперішню пору зброї нема багато. Всі ці перешкоди треба побороти, а це забере щонайменше два місяці, коли не більше.

ФІНЛЯНДІЯ БУДЕ ДАЛІ БОРОТИСЬ.

ГЕЛІСІНКІ. — Шеф штабу фінської армії, ген. Еш, заявив, що Фінляндія буде далі боротись, доки ця війна не принесе їй сталих успіхів, та доки не буде влучена до Фінляндії вся її територія. Беручи під увагу це, що фінська армія вже майже відбила від Совєтів все, що Совєти забрали їй минулого року, дехто припускає, що Фінляндія має на увазі також цілу Карелію. Заява генерала Еша опрокинула чутки, що Фінляндія, здобувши назад свої території, втрачені минулого року, шукатиме з Совєтами миру. Такі поголоски кружляли в Лондоні, а навіть в них говорилось, що посередником між Совєтами і Фінляндією буде американський амбасадор в Лондоні, Вайнент. Вайнент зо свойого боку також опрокинув ті поголоски.

ТУРЕЧЧИНА ПОЧИНАЄ ТРЕМТІТИ.

ІСТАМБУЛ. — Туреччина чимдалі починає почуватись ніяково. Бо війна ведеться тепер довкола неї. А крім того німці починають гуртувати чимраз більші сили в Болгарії, на турецькій границі. Дехто говорить, що німці, числячись з тим, що їм прийдеться зимувати над Дніпром, захочуть дістатись на Близький Схід, до Іраку та Ірану, через Туреччину. До Туреччини приїздить німецький міністер Клавдіюс, який має за завдання довести до тісного економічного союзу між Німеччиною і Туреччиною. Та ще більше страху турки набирають від того, що німецький амбасадор до Туреччини, фон Папен, поїхав саме до кватири Гітлера. Турки припускають, що рось для них вариться.

НІМЦІ НЕЗАДОВОЛЕНІ З ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕТЕНА.

ПАРИЖ. Німецький цензор в Парижі сконфіскував половину промови маршала Петена, в якій він говорив, що хоче створити з бувших воєнних ветеранів сильну організацію і на ній оперти ділання держави. Німці, з того виходить, є проти створення такої організації. Знавці передбачають, що між німцями і Петеном треба сподіватись дальшого терта.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

БЕЗ ВОРОТТЯ

Промова президента Рузвелта зприводу американського Свята Праці перейде в історію як перша промова, в котрій президент краю звязує робітничу справу не лише зо загальним станом бизнесу в краю, але й з цілою ситуацією в світі. Була це властива преважна заява щодо заграничної політики з боку найвищого урядника краю й як така буде розглянена по всіх краях. Для них найважнішою стороною промови буде признана та, котрої виразно не висказано, а котра виходить мимоходом з кожного її слова. Це відношення Америки до найважнішого факту світової ситуації, до світової війни.

До недавна ще, як звісно, американський уряд говорив про свою невтральність. Строга невтральність була кличем уряду й його провідною думкою. Від цього становища одначе американський уряд поволи, крок за кроком, відступив. Нині він уже навіть не вважає за потрібне претендувати, що він є невтральною стороною. Він давно вже заявив, по котрій стороні стоять його симпатії. Він давно вже сказав недвозначно, котрої сторони перемоги він собі бажає.

Промова президента Рузвелта в Свято Праці не робить у цьому становищі ніякого перелому, а лише стверджує ясніше, де стоїть американський уряд у цьому світовому конфлікті. Замітною справою є передовсім те, що президент держави, котра до війни ще не приступила, війни ще не виповідала, говорить про те, що американський уряд не думає миритися з Гітлерівським урядом. Президент виразно остерігає перед думкою, що Гітлера вже здержано, що він уже слабне, що він уже майже переможений. Він зо ще більшим натиском остерігає перед пропагандою угодовців, що кажуть, що Гітлера не можна перемогти, що з ним треба йти на угоду, щоб він не гнівався на Америку та кинув її якісь окрухи зо свого стола переможця. Це не є слова невтрального уряду. Проти замирення говорити може лише уряд, котрий уважає другий уряд своїм ворогом.

З того становища послідовною консеквенцією є теж ті уступи президентової промови, в котрих президент закликає усіх американців, а передовсім робітників до здвоєнння заходів, що зміряють до повної военної перемоги над Гітлером. Президент говорить, що це повинна бути одинока думка американського робітництва в даний мент, себто думка, що переважає всі інші думки. Ніяка жертва не повинна бути замала, коли вона йде до цієї цілі.

Президент Рузвелт звертає робітникам увагу, яким великим вартостям американського робітництва загрожує ця війна. На випадок перемоги Гітлера вони втратили би всі ті права, котрі вони як робітники собі добули. Президент покликується на факти знищення робітничих прав у тих краях, де запанували полки Гітлера. В устах іншого президента ця осторога могла би викликати серед робітників сумнів. З уст Рузвелта вона мусить зробити враження щирої осторогти, бо американське робітництво знає добре заслуги Рузвелта для скріплення становища робітництва.

Українська Справа в Швайцарській Пресі

Бернський дневник „Дер Бунд" подав в своїм числі з 19. липня статтю затитуловану „Україна" з підтитулом „Край і люди", що подає в дуже стислій формі відомости з обсягу української географії, історії, господарства, політичного життя і т. і.

Статистичні і хронольогічні дати більш менш слушні, але поза тим статтю написано з москвофільського погляду, отже містить вона багато баламуцтва, яке українській справі може лише шкодити. Знаходимо наприклад такі „наукові перлини": „Слово Україна значить прикордонний край, цим словом означували московини і поляки їхні окраїни... Лише пізніше набуло це слово політичне значіння... Треба відріжняти властиву, совєтську Україну, і Україну в ширшім значінні, до якої належать польські, румунські і мадярські області..."

Далі така географічно-політична перлина: „На мапах Великоукраїни, які видали українські націоналісти, є крайнім західнім пунктом Ужгород в Угорщині, східним — місто Луганськ в Донецькім вугільнім районі, північним Новгород-Сіверський і південним Овідіополь..." Які це „українські націоналісти" так старанно обтяли Україну з усіх боків, автор на жаль не пояснює.

Він знає досить докладно скільки збіжжя, вугля і залізної руди постачає Україна, але про її історію знає приблизно те, що „знають" про неї московські історики, „які заперечують право українців означувати себе самостійним народом".

Автор пише також: „Росіяни і українці походять справді від славянського роду Антів... Коли монголи розбили в XII. віці київську державу, перенесено центр „російської землі" на північ, де він і викристалізувався. Тодіж почався й процес відокремлення поміж північним та південним славянством. Південне населення дістається на кілька віків до польського ярма. Католицька польська шляхта зле поводиться з ним і визискує його. В XVII. віці гетьман Богдан Хмельницький зорганізував повстання проти Польщі, а одночасно звернувся до єдиновірного московського царя з проханням прилучити його Київську землю до Росії... Означення Київщини російською землею доводить, що чуття російської єдности в тім часі ще не було втрачено... Гоголь почував себе одночасно росіянином і українцем... Російська політика робить з нешкідливих оборонців місцевих звичаїв та власної мови революціонерів і сепаратистів, які переносять свій осередок з Києва до австрійського тоді Львова. Внутрішній російський спір робиться европейською справою..." Про визвольну добу автор пише: „Двохлітня лише незалежність України існувала в супроводі німецької окупації, боротьби поміж „червоними" і „білими" росіянами та внутрішнього хаосу. Про сучасні українські справи автор „знає" справді „більше" ніж самі українці, а саме: „Дуже активні українські еміґранти поставили відразу на німецьку карту і не робили ніколи таємниці з того, що бажалиб краще такого уряду як в Словаччині і Хорватії ніж приналежність до Москви. Тепер вони повні надій... Можливо, що широкі маси українського народу не мають ще свідомого стремління бути нацією і тим самим творити й державу, але це стремління існує в цілій українській горішній верстві..."

„Трібюн де Женев" з 24-го липня подала на першій сторінці статтю Л. Сірмана затитуловану: „Співець поневоленої країни. Траґічна доля Тараса Шевченка національного поета України, що вмер передчасно в лютім 1861 р.". В двох шпальтах статті подано головніші дані життєпису поета, початок його малярської і розвиток його письменницької творчости, відносини до представників тодішньої культури, а зокрема приязнь з князівною Репніною, утворення Кирило-Методіївського братства, засланя і кінець, що наступив невабаром по повороті. Про твори Шевченка говориться між іншим: „Його пісні, надхнені патріотизмом є перлинами поезії, спеціяльно мова є незрівнаної краси, вона походить з народніх пісень, які вона продовжує. В них віддзеркалюється ціла Україна пограбована і закута в кайдани..."

В „Журналь де Женев" з 23. липня видруковано редакційну статтю, яка дуже виразно вказує на небезпеку для самостійної України з боку московської еміґрації. Її затитуловано: „Що зробиться з Росією?" Говориться в ній, що німці міркують вже про майбутню політичну структуру цеї величезної держави. Визначну ролю в цих дебатах бере пан Розенберґ, „який, здається, обстоює розподіл Росії на самостійні держави під німецьким впливом. Але булоб завчасно твердити, що ця теза переможе на цілій лінії. Друга течія прихильна до вдержання російської єдности. Її оборонці обстоюють погляд, що устійнити межі самостійних держав булоб дуже тяжко, та що якась штучна будова не скріпилаб миру. Дотепер ще не принято ніякого рішення... Той факт, що німецька влада розіслала до росіян у Франції квестіонари, доводить, що вона має намір урядити принаймні нижчі кадри місцевих управ..."

Далі автор дає перегляд головних угруповань московської еміґрації у Франції і цілім світі і зазначує, що деякі між ними, наприклад ґрупа Семьонова в Харбіні, бажає перемоги німців. „Її почуття поділяє ґенерал Скоропадський, колишній гетьман України, який мешкає в Берліні..." Незвичайно цікавий факт, що женевський дневник, який не зле орієнтується в совєтських справах, зачислює Скоропадського до російської еміґрації. В кінці автор висловлює думку, що адміністрацію для окупованих частин Росії треба рекрутувати поміж молодими російськими еміґрантами, що виросли на чужині. Між ними поручає він засноване в 1931. р. товариство, яке іменує себе „Християнсько - Національним Рухом" і має сотку відділів в ріжних державах. Кермуючись гаслом „Віра, батьківщина, родина" воно намагається обєднати росіян на основі програму національного відродження... Припоручення це не випадкове, бо і в Женеві існує група цеї орґанізації під проводом відомого московського імперіялиста, що спромігся дістати в свій час швайцарське громадянство, щоб провадити в Швайцарії пропаґанду „єдиної неділимої". Чи пощастить його орґанізації перенести акцію московського імперіялізму на територію колишньої Росії, питання в кожнім разі сумнівне. Але нема сумніву, що визволені з московського ярма нації дадуть йому належну відсіч.

В „Куріє де Женев" зявилась стаття, автор якої намагається відокремити „большевицький режім" від „російського народу", але представляє всі поневолені нації частинами цього народу. Зазначується між іншим, що совєтський режім кермує війною, а російський нарід воює. „Те, що означується тепер як „Росія Совєтів", складається з народу привязаного до своїх традицій і землі і панівної кляси комуністів ріжних країв чужих всьому тому, що є питоме для народу... Але війну відчуває і уряд і нарід, і хоч нарід і ненавидить уряд, він всеж підтримує його в часі війни. Щоб уявити собі слушно духовий стан російського народу, не можна забувати, що селяни творять 67% цілого населення, отже приблизно 115 міліонів осіб (всі москвини, уявляє собі автор). Отже колиб було переведено плебісцит, то уряд булоб скинуто, але у війні край кермується інстинктом самооборони... Безсторонній спостерігач мусить признати, що російський нарід приняв цю війну і бере в ній дуже активну участь... А коли це так, то даремні властиво всі намагання автора відокремити комуністичний режім від московського народу, що слухняно служить гарматним мясом в інтересах московського імперіялізму. Але цілком незрозуміло, як автор може мішати до одної купи москвинів і поневолені нації. Це тим більш дивно, що „Куріє де Женев" є католицьким дневником, який найбільш прихильно ставиться до української справи. В своїм числі з 25. VII. наприклад, подає він за „Краківськими Вістями" відомости про урятовання Митрополита Шептицького, про жахливі відносини, які панують у вязницях ГПУ в Ковелі, Бердичеві, Києві, Луцьку і Житомірі, про розстріл 1,500 українців в Луцьку і т. і. Намагаючись бути „невтральною" швайцарська преса служить дуже часто мимоволі інтересам московського імперіялізму, тим більше, що московська еміґрація має сили і засоби, яких українці на чужині на жаль все ще не мають.

БИЗНЕСОВІ НАСТРОЇ

Наша українсько - американська преса відносно мало говорить про бизнес, про торговлю і промисл, та про інші економічні підприємства, з виїмком хіба запомогових орґанізацій. Найбільше говориться про орґанізаційний рух по громадах, про працю ріжних комітетів, звязану з загальним народним життям, з помочею рідному краєви, з влаштовуванням ріжних національних свят, пікніків, представлень, балів, деколи закладуванням шкіл, церков. Справи ріжних промислових чи торговельних підприємств стоять на самім кінци.

Вина тут не конче самої преси. Завданням преси в першу чергу є інформувати людей, про те, що діється довкруги. Коли мало діється довкруги, преса не має що відбивати. Другим завданням преси є аналізувати події, вияснювати їх і зводити в них кінці до купи. Третім завданням є переводити певні кампанії за щось, викликувати в людях певні настрої щоб усувати щось старе- дряхле, а будувати щось нове, краще; одним словом, кудись вести своїх читачів, чи цілу суспільність.

Преса має до діла з настроями і зо освідомленням суспільности. Але вона не може відповідати за те, чи щось переведено в життя, чи ні. Реальне виконання даного діла не конче належить до редакторів, тільки до інших людей, до цілої суспільности.

Дивлячись під тим кутом на справу нашого бизнесового життя, можна хіба закинути, що наша преса мало викликувала отих бизнесових настроїв серед нашого загалу, мало виплекувала серед наших людей тих прикмет характеру, яких потрібно для ведення бизнесу. Та з другого боку наша преса може відповісти, що самі бизнесмени в лоні українського життя мало цікавились тим, щоб серед цілої суспільности поширити зацікавлення до бизнесу і витворити відповідну духову почву для зросту бизнесових підприємств.

Наш бизнесмен отягався від того, щоб про ріжні випадки в своїм бизнесі, про свій досвід і про ріжні переживання, подати до відома іншим людям. Серед голосів наших читачів можна знайти дуже маленький відсоток дописів на бизнесові теми. Щойно в останніх місяцях, завдяки оживленні бизнесового руху на нюйорськім ґрунті, ми подибуємо на ту тему частіші голоси. З цього можна заключати, що передтим українські бизнесмени не хотіли завдавати собі труду, щоб про бизнес інформувати цілий загал. В тім відношенні вони зо своєї преси мало користали, хоч та преса готова була їм в цьому відношенні радо послужити.

Наші бизнесмени деколи думають, що допис взятий з життя їхнього бизнесу буде нецікавий. Зате допис про „політику" чи про якесь віче, або про концерт будуть всі радо читати. Такий підхід хибний. В життю кожного бизнесмена, в осередовищі, в якім він обертається і змагається зо своїми конкурентами та з іншими перешкодами, є тисячі цікавих речей, про які можна писати до преси і які з найбільшим зацікавленням будуть читані іншими людьми, навіть не-бизнесменами. Бизнес, це не тупа, механічна робота. Це боротьба, змагання. А кожне змагання містить в собі цікаві моменти. Треба лише ті моменти підглянути і їх покласти, хочби в примітивній формі на папір, та вислати куди треба, себто до редакції якогось свого часопису. В редакції вже його виправлять.

Такі дописи, друковані постійно в наших газетах, будуть викликати серед наших людей зацікавлення до бизнесу. Будуть викликати в них бизнесово-спортового духа та виплекувати бажання поборотись з перешкодами на бизнесовому ґрунті. Вони далі будуть виплекувати бизнесове знання серед наших людей і будуть вчити їх, як забиратись до бизнесу, та яких помилок уникати, щоб вже в перших кроках не зазнати невдачі. Вони будуть викликувати солідарність серед наших бизнесменів і нагадуватимуть їм, що вони мають перед собою великих і грізних конкурентів, перед якими вони всі разом мусять орґанізуватись, щоб пережити.

Міліони грошей плавають по чужих фінансових потоках і треба вміти до них підійти, щоб перелити дещо з них і в рідний рівчак. Вкінці, таке загальне зацікавлення до бизнесу з боку нашого широкого загалу, доведе до того, що широкий загал не буде вовком дивитись на своїх бизнесменів, а набере до них пошани, та буде їх патронувати.

У висліді скористають з того всі наші культурні, чи хочби й політичні установи, наші школи, преса і т. п. Бо коли в наш суспільний орґанізм буде стало припливати свіжа економічна кров — гріш, то цілий той орґанізм, всіми своїми частинами, зачне краще працювати, зачне набирати життя і позбуватись анемії.

ПАНІ ПЕРКИНС ПРО ЗДОБУТКИ РОБІТНИКІВ

БОСТОН (Масс.). — Франсиз Перкинс, секретарка праці, заявила в святочній промові з нагоди „Дня Праці", що в теперішню пору багато більш робітників і робітниць мають заняття і побирають кращі заплати, ніж це колинебудь було в історії. Вона закликала до солідарности й до посиленої праці в користь оборони Америки.

СМЕРЕКА ТА ЦАР ВУЖІВ ЖІЛЬВАНАС

(Литовська народня казка).

Колись, дуже давно, жило подружжа. Мало дванацять синів і три дочки. Наймолодша звалася Смерека. Її найбільше любили.

Раз вечером у літі три сестри пішли до недалекого ставу купатися.

Коли скупалися та вийшли на беріг, побачили з жахом, що на одежі Смерики лежить величезний вуж. Найстарша скочила з дрючком, хотіла його дігнати, та вуж промовив людським голосом:

— Смереко, приобіцяй мені, що будеш моєю жінкою, тоді я заберуся відсіля добровільно.

Смерека залилася сльозами та ридаючи сказала:

— Віддай мою одежу та благаю тебе остав мене в спокою.

Одначе вуж не забирався, а щераз сказав:

— Дай слово, що будеш моєю жінкою, то я піду собі.

Перелякана дівчина приобіцяла йому вкінці, бо не знала, як звільнитися від грізного вужа.

Три дні опісля побачили ціле стадо вужів, що повзли до хатини Смеречиних батьків. Покрили весь тин, а кілька влізло у хату, де була родина молодої дівчини. Це були свати від царя Жільвінаса.

Перелякані батьки не хотіли віддати дочки. Колиж побачили стільки гаддя, боялися ставати проти нього. З розпукою в душі мусіли згодитися.

Вужі врадувані кинули хату та забрали зі собою молоду.

Батьки і рідня попращалися з любою дівчиною, плакали гірко. Вірили, що огидливе гаддя вдушить її.

Тимчасом Смерека прийшла з почотом над беріг моря. На стрічу їй вийшов юнак дуже гарний, привитав її як суджену та сказав, що він той, за якого вона обіцяла вийти.

Смерека здивувалася та зраділа, що її будучий чоловік зовсім не такий страшний, як думала. Навпаки її очарувала його краса.

Всі пішли на недалекий острів і запустилися в незглибимі глибини під морським дном. Тут була чудова палата Жільванаса, царя вужів. Справили зараз гучне весілля, пирували, бавилися кілька тижнів.

Смерека була щаслива та вдоволена, забула про родину, що лишилася на поверхні землі.

Так пройшло десять літ. Смерека діждалася четверо дітей, двох синів, Дуба та Ясеня, і двох дочок, Берези й Осики.

— Ненечко, де живуть твої батьки? — спитав раз неньку наймолодший син Дуб.

Тоді пригадала собі Смерека свою стареньку неньку, батька, рідню та забажала дуже відвідати їх, довідатися, що з ними діється.

Стала просити чоловіка, щоби позволив їй пійти з дітьми до рідної хатини, довідатися, чи жиють її батьки.

Жільвінас нібито радо згодився, та дав одну умовину.

— Добре, — сказав — одначе насамперед мусиш впрясти моток шовкової пряжі, що є в коморі.

Смерека взялася до праці. Пряде, пряде, не перестає ні на хвилиночку, а робота зовсім не меншає.

— Це якісь чари — думає собі й іде до бабусі, яку всі мали за дуже мудру ворожку.

— Порадьте мені, — благає — що мені діяти, щоби я скінчила завдану мені роботу.

— Вкинь моток у піч — відповіла ворожка — шовк не згорить, лише чари вийдуть із нього, тай тоді могтимеш скінчити роботу.

Смерека послухала тієї ради. Вкинула кужіль в огонь і побачила страшну, величезну ропуху, що вилася в огні. Тоді зрозуміла, що це сотворіння випускало зі себе шовкові нитки тай тому пряжа ніколи не кінчилася. Тепер скоро скінчила роботу та побігла до чоловіка й просила, щоби пустив її до батьків.

— Зачекай, ще відповів Жільвінас — маєш ось тут залізні черевики, коли їх зносиш, тоді я пущу вже тебе напевно.

Смерека надягла черевики, та хоч намагалася зносити їх, не могла. Туга щораз більше мучила її, бо бачила, що ті черевики вистануть їй до кінця життя. І знову пішла до старої ворожки.

— Занеси ті черевики до коваля, хай їх тобі добре перепалить в огні, тоді зносиш їх напевно.

І дійсно перепалені черевики за три дні зносила зовсім.

— Тепер уже пусти мене — просила Смерека чоловіка.

— Добре, — сказав Жільвінас — одначе мусиш занести який дарунок батькам, спечи бодай білих колачів.

Смерека слухняно забралася до роботи, а тимчасом Жільвінас сказав поховати всі посудини.

Смерека з журби все вміла собі порадити, втретє побігла до ворожки.

Ворожка дала їй сито, казала заліпити тістом тоді могтиме принести в ньому води та замісити тісто.

Жільвінас не міг уже нічого вдіяти. Смерека розпращалася з чоловіком, забрала дітей тай пішла до рідної хати.

(Докінчення на стороні 3-тій)

ВИРАЗНІСТЬ МОВИ Й ОБЛИЧЧЯ

На перший погляд видається, що між мовою і обличчям, нема ніякого звязку. Проте — обличчям ми висказуємо чимало думок. Квасна міна, приємна міна, моргнення оком, піднесення, чи стягнення брів — все це може нераз сказати більше, ніж цілі речення виголошених слів. Отож, між мовою а обличчям таки є тісний звязок.

Та наша щоденна мова нераз дуже недбала, невиразна, розхристана і то не лиш під оглядом конструкції речень і думок, але також під оглядом виголошування, наголосу дикції.

Багато людей на світі в щоденній мові говорить так, що годі розібратись, про що їм йде. Щойно по рухах їх рук, та по гримасах їх обличчя, можна дізнатися, про що їм ходить. Дуже часто вони, щоб не робити прикрої перерви в своїй мові, заповнюють відступи між двома думками ріжними додатками, як „мається розуміти", „так би сказати", „пане добродію", „то що", „і так далі". Або свої завваги виповнюють чуттєвими окликами", як „ох", „о-йой", „дивіться", „що ви кажете" і т. п.

Звісно, що зовсім без тих окликів без гестикуляції рук й гримасів обличчя обійтись не можна. Кажуть, що італієць, коли зачинае веслувати обома руками, мусить замовкати. Та все таки, треба добре провірити, чи часом ми тих окликів, рухів і гримасів не надуживаємо та не робимо тим прикрого враження на наших слухачів?

Трапляється часто, що дана особа, розігнавшись щось цікавого сказати, по середині замовкає і опис доповідає тим, що каже: „Ви знаєте, як це воно є". Або, замісць дати точний опис якоїсь дії, закінчує: „Це впрост чудо, як воно діялось".

Щоб себе як слід провірити, треба за своєю мовою пильно слідкувати. Чи мова знаходиться в порядку, найкраще пізнати по тім, чи нас інші люди радо слухають? Чи може вони, як лиш тільки ми розженемось їм щось розказати, прибирають заклопотану міну і стараються своїми завагами нас відвернути від започаткованої теми?

Причин лихої мови можна нарахувати багато. Але найважнішими є чуттеве замішання і брак засобу слів. Як ми схвильовані, то наші слова роздяться в голові не в належнім льогічнім порядку. Далі через надмір чуття, вони, переходячи на голосові органи зашпортуються і виходять невиразно, без належного наголосу, перерви, дикції. З другого боку, коли в нас брак засобу слів, то навіть коли ми зовсім спокійні, мова наша виходить млява, розхристана, не виразна, недокінчена, заповнена ріжним хабаззям.

Щоб направити мову треба усунути ті дві перешкоди. Упорядкувати почування і не спішити занадто, коли хочемо щось іншим розказати. А коли хтось любить короткі описи, мусить набути спеціяльний стиль і навчитись орудувати ядерними виразами. Далі, треба вивчити певний засіб слів, щоб на кожну річ, на кожне ділання, мати відповідне слово; а також вивчити помічні і звязкові слова, які вяжуть поодинокі поняття в думки, а думки в ціле оповідання.

Водночас треба добре простудіювати своє обличчя, чи часом ми не робимо в часі говорення, зокрема тоді, коли ми чуттєво подразнені, неприємних гримасів? Чи ми не кліпаємо часом нервово одним, або обома очима? Чи не викривлюємо уст, не крутимо носом? Чи не насуплюємось? Або — чи не даємо пальцям волі вандрувати по нашім обличчі і бавитись з ріжними його частинами?

Відгомін наших почувань на мязи обличчя є великий. Це природне явище. Але його треба опанувати так, як опановуємо самими почуваннями. Поважне, достойне обличчя є те, яке відбиває повне опанування душевних зворушень.

Але опанування почувань ще не рівняється їх цілковитому знищенні. Непорушне обличчя може відбивати внутрішній біль, смуток, чи радість. Але так, як той смуток, чи радість, так і само обличчя повинні знаходитися під стислою контролею даної особи.

Люди, які дозволяють своїм почуванням розбити своє обличчя, часто деформують те обличчя. Зокрема це відноситься до жінок. Кожне жіноче обличчя, з нечисельними винятками, може бути гарне, якби його власниця не деформувала його своїми внутрішніми почуваннями, своєю злобою, лютью, розсіяністю і т. п. Опанування тих почувань і поправа своєї мови надає обличчі кращого вигляду, а цілій особистости даної особи більше атракції.

Як Чорчил приїхав до Лондону, його витала жінка й урядовці.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ ПРОВІДНИКИ.—Це рада стратегії третьої американської армії підчас недавних маневрів у Луїсіяні.

ІСТОРІЯ ТАНКУ

Початки танків сягають глибокої старини. Першу згадку про танки подибуємо в Святім Письмі старого завіту, де згадується про короля Давида, що танцював з радости перед аркою завіту. Не відповідало це одначе монаршій повазі, коли навіть у королівській родині брали за зле Давидові такі прояви радости.

У деяких старинних народів танки творили частину релігійних обрядів. Цей звичай стрічаємо ще і днесь у багатьох поганських племен. Старинні греки мали релігійні, світські і воєнні танки. Старинні римляне самі ніколи не танцювали, вважаючи той рід забави за не відповідний для мужчин, одначе любили приглядатись танкам і ніяке більше приняття гостей (беседа) не відбувалася без попису грецьких або сирійських танцюристок. За часів східного цісарства танок лучено з пантоміною, (передачею гадок рухами). У Константинополі було три тисячі танцюристів, а населення так дуже за ними пропадало, що коли цісар Константин засудив їх на прогнання, повстало заворушення в столиці і треба було розпорядок відкликати.

У середніх віках танок не тішився великою популярністю; доперва в епоці відродження появився на дворах, де скоро здобув собі право горожанства.

За часів французького короля Карла IX. модним був танок „паване", дещо подібний до польського польонеза. Маргарета де Вальоа впровадила на двір скорий сільський танок з Оверні, відомий як „бурре" (bourree). Також танок „менюет" був дуже розповсюджений за часів Людвика XIV. і Людвика XV. У 18. столітті заступив його "gawot", перероблений з народнього бретонського танку. Людвик XIV., французький король, пристрасно любив танки і дуже часто сам брав участь у балетах, виконуваних в часі комедій, які гралося на дворі.

Контреданс є англійського походження і його завів у Франції відомий балетмайстер Треніц. Хибно припускають, що валець походить з Німеччини; був він відомий в Провенції, іще в XII. віці і називався вольте. Найгарніші народні танки посідає Еспанія: фанданго, болеро, качуча. Італійці мають огнисту терантелю, в котрій відбивається їх південий характер. Мадяри люблять пристрасно чардаша. З Чехії походить польна. Поляки мають свого польонеза і мазура. Українці мають так багато танків і так дуже є вони відомі, що не треба їх і вичисляти, бо всі ми їх бачимо по наших сценах у часі концертів.

ТРОШКА ГУМОРУ

Большевицькі „УЩВісти" в своїм 238 ч. пишуть:

„В Свободі 22. серпня подано (а писано, розуміється, ще 21. серпня), що: „На приказ Сталіна совєтські війська висадили в повітря Дніпрельстан. Пишу я ці рядки 25-го серпня і в цей день Дніпрельстан стоїть ще на землі".

І яким то чудом большевицький редактор знав, що 25. серпня Дніпрельстан ще стояв на землі? Коли ми подавали вістку про висадження в повітря Дніпрельстану, то ми опирались на достовірних чужих джерелах. Опісля, дня 29. серпня ц. р., офіційно це потвердив представник совєтського уряду, Лозовський. Але большевицький писака поперся поперед „фірера" в пекло і ляпнув: „Ні, Дніпрельстан ще стоїть". Тепер він вже напевно напише що інше. Для большевицьких писаків факти не існують. Існує лиш всесильне слово їхніх начальників у Москві.

ЗА ВІЙНУ.—Герберт Агар, видавець луисвільської газети „Куріер-Джорнел", вернувшися оноді з Лондону до Ню Йорку, заявився за те, щоб Злучені Держави негайно приступили до активної війни.

28. грудня 1724. р. помер наказний гетьман Павло Полуботок.

Більше як 3,000 тонів нового роду тютюну, вільного від нікотини, виплекано минулого року в Німеччині.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ?

З дискусій в пресі минулого року і на початку цього року та з початкової діяльности Союзу Українських Бизнесменів в Ню Йорку виглядало, що українські бизнесмени хочуть створити якесь торговельне підприємство власними силами. Дискусія оберталась головно довкола гросерників і самопомочі для них дорогою створення фірми для спільного і дешевого закупу товарів. Початки були шумні і горячі. На перші і другі збори бизнесменів приходило по кількасот людей і десятки бизнесменів представляли грандіозні пляни, як самі гросерники можуть між собою зробити кілька міліонів долярів річного обороту. На жаль, однак на промовах і скінчилось. Коли уряд Союзу Українських Бизнесменів поставив справу конкретно, що до ведення бизнесу купна товарів для гросерників треба заложити відповідну корпорацію, яку річ ясна треба заосмотрити в початковий капітал бодай на два обороти товарами — справа почала завмирати. Гурт охочих до праці на тверезих і практичних основах ставав щораз менчий, аж врешті лишилося кілька одиниць. Одиницям однак ми справи самопомочі гросерникам ніколи з місця не рушимо. Бо навіть якби ці одиниці не дивлячись на ніякі перешкоди самі заложили корпорацію і почали між гросерниками бизнес, то був би це бизнес приватних тих одиниць, а не торговельна організація яка має характер напів суспільної інституції. Одиниці, чи групи одиниць можуть кожної хвилі заложити гуртовий бизнес, але він не може в нічім ріжнитися від кусич подібних гуртовних і „джаберських" бизнесів, яких успіх залежить від успішного поборювання конкуренції.

Наміром більшости гросерників і інших бизнесменів згуртованих в Союзі Українських Бизнесменів було створити гуртівний бизнес якнайбільше зближений до кооперативи. Значить бизнес опертий не на висоті вложеного капіталу, тільки на широкій скількости членів, та їх почуттю обовязковости супроти власної інституції. Без великого значіння був би факт якої висоти уділи поодинокі гросерники мали би в своїй корпорації, важне щоби була достаточна скількість членів, які обовязалисяб робити бизнес зі своєю корпорацією і брали доходи не від висоти вложених шерів, тільки від обороту товарами. Справа самопомочі гросерникам не може мати успіху так довго як довго хтонебудь буде думати, що підхід до неї такий сам як до купна пакету акцій на біржі. Вклад грошевий важний. Збірна акція всіх гросерників, оперта на рівних правах і обовязках може дати вислід. Інакше про справу забути і не тратити на неї слів і сил.

Р. Олесницький,
секретар С.У.Б.

Смерека та Цар Вужів...

(Докінчення зі сторони 2-гої)

Чоловік відпровадив їх, переправив через море, тай тут іще раз попращався з жінкою і дітьми. Сказав Смериці, щоби лише три дні побула в родини, а коли вертатиме, хай крикне: „Жільвінасе, чоловіче мій виплинь до мене! Коли ти живий, молочна піна, коли ж ти не жив — кровава піна хай покажеться."

— І знай, — сказав вкінці — коли побачиш криваву піну на морі, то мене нема між живими. А ви, діти, нікому не повторяйте того, що я вам тепер сказав.

Велика радість настала в родині, коли побачили дочку та сестру, за якою вже стільки наплакалися.

Приходили ближчі та дальші свояки й сусіди. Були цікаві дізнатися, що сталося зі Смерекою та чи щасливо жила з вужами.

Дивувалися, похитували головами, коли їм розповідала всі чудеса серед яких жила та про свого гарного доброго чоловіка.

Смереці добре жилося серед родини і приятелів. Не запримітила навіть, коли замісць визначених трьох днів минуло девять.

Тимчасом її брати та сестри роздумували, як би то задержати її на все у себе. Тому постановили від дітей довідатися, як мати має закликати чоловіка. Коли довідалися цей умовлений клич, постановили вбити Жільвінаса.

Насамперед забрали зі собою до ліса найстаршого Дуба, стали його випитувати. Хлопець не хотів сказати. Вуйки погрожували йому, що вибють його, та й це не помогло. Коли побачили, що нічого не вдіють із відважним хлопцем, сказали йому, щоби нічого не говорив мамі та вернулися до дому. На другий день пробували таксамо з Ясенем, потім із Березою. Одначе ніодно з дітей не хотіло зрадити батьків, хоч били та погрожували.

Вкінці прийшла черга на наймолодшу Осику. Дитина спочатку також не хотіла сказати, та як побачила різки, злякалася дуже та виявила все.

Тоді дванацять братів пішло над беріг, викликали Жільвінаса та вбили його.

Смерека, як минуло девять днів, розпращалася з родиною. Не прочувала ніякого лиха й пішла над море.

Стала кликати Жільвінаса. Захвилювала вода, закрутилася аж до дна. Побачила криваву піну на поверхні. Почула теж чоловіків голос із глибини моря.

— Твої брати вбили мене. Осика зрадила клич.

Гіренько заплакала Смерека та сказала проклін:

— Осико, ти будеш деревом, що все дрижатиме з жаху та смутку. Сини мої, Дубе й Ясеню, тай ти добра Березо перемінітеся також у дерева, одначе будете прикрасою наших лісів. А я, нещасна вдова, вросту тут у землю як Смерека поважна та пошумом чатиння вічно плакатиму над утратою чоловіка.

Проклін сповнився. На місці, де стояли, виросли чотири гарні. сильні дерева, а пяте, слаба Осика зараз стала дрижати й шелестіти листям із жалю, що була причиною нещастя.

Філядельфія була столицею Злучених Держав від 1790 р. до 1800 р.

СОЮЗОВЦІ З ОБОРН, Н. Й.!
ПОВІДОМЛЯЄМО, що
ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
відділів У. Н. Союзу 38, 202 і 283
відбудуться
В НЕДІЛЮ, 21. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 21, 1941)
У ГАЛІ БР. СВ. О. НИКОЛАЯ, 113 COTTAGE ST., AUBURN, N.Y.
Початок зборів год. 2. пополудні.
На ці збори приїде заступник головного предсідника та спортовий директор **Г. Герман**, який виснить молоді справу спортової акції У. Н. Союзу. Тому власне родичі повинні подбати, щоб їх діти прийшли конечно на ці збори. На зборах буде присутний також організатор **А. Маланчук.** Отже старші члени та молодь повинні взяти численну участь у тих Союзових нарадах. 202,213
ЗА УРЯД ВІДДІЛІВ 38, 202 і 283 У. Н. С.:
І. Наогольник, Анна Ґалант і Е. Саварин, секретарі.

УВАГА! САВТ БРУКЛИН! УВАГА!
В НЕДІЛЮ, 7. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 7, 1941)
в годині 2. пополудні
відбудуться
ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
членів відділу 293 У. Н. Союзу
У ГАЛІ УКР. КАТ. ЦЕРКВИ ПРИ 22. ВУЛ., САВТ БРУКЛИН, Н.Й.
На ці збори повинні прибути обовязково всі члени відділу. Запрошуємо на зборі також місцевих громадян, не-членів. У важних Союзових справах буде говорити організатор **В. Загаєвич.** 202
За відділ 293: **Т. Вальорний,** секр.

КУЛЬТУРНА ЛЮДИНА НЕ ЛИШЕ ЧИТАЄ, ЩО ПИШУТЬ ПРО ПИСЬМЕННИКА, АЛЕ И САМА ЧИТАЄ ЙОГО ТВОРИ.
БОГДАН ЛЕПКИЙ
ПИСАННЯ
У ДВОХ ТОМАХ:
Том І.: ВІРШІ
Том ІІ.: ПРОЗА
У першому томі прекрасна стаття Василя Верниволи про життя й письменницьку діяльність Богдана Лепкого, про котрого смерть у Кракові наспіла недавно вістка.
Другий том містить понад сорок оповідань цього мистця українського слова.
ЦІНА ДВОХ ТОМІВ У ПОЛОТНЯНІЙ ОПРАВІ **4 ДОЛЯРИ.**
Замовляйте в книгарні „Свободи":
"SVOBODA"
81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

Арпад Берчик.

СКІЛЬКИ КОШТУЄ ГАРНА ЖІНКА

Одного гарного дня я запримітив на хіднику пару манюсеньких ніжок. Вважаю себе вродженим естетом. Та часом у такій парі ніжок скривається більше естетики, ніж Бог зна в яких наукових книгах. А я люблю ділянку естетичних дослідів, головно у у практиці. Тому мені нічого іншого не оставало, як піти слідом фол... себто тих гарненьких ніжок.

Вони страшно скоро втікали. Я прискорив ходу. Нараз я зударився з перекупкою, що продавала горшки. Вона наслідком зудару випустила з рук горнець, що розбився в дребезги. Перекупка розлютилася та счинила страшний крик. Коли я завважав, що збирається кинути на мене, я, не надумуючись, шпурнув їй банкнот і пустився далі. Здається, що то було десять ґульденів.

Плястер поміг. Мій ворог успокоївся та дав мені змогу йти далі. Я став пильно шукати моїх ніжок, себто не моїх, а її (не перекупки, розуміється). Нарешті! Ось вони знову передомною. В цій же хвилині власниця гарненьких ніжок обертає голову та запримічує мені. Тоді вона скоренько підходить до фякра, займає його й відїздить. Я роблю те саме.

Ця прогулька разом із доплатами за скорість коштує мене пять ґульденів. І, справді, треба вам сказати, що мчалися скоро. Наші візники уладили справжні перегони. Незнайома зупинилася перед виставною крамницею. Я зробив те саме. Вона зіскочила з фякра та ввійшла у крамницю. Зайве буде згадувати, що я пішов за її приміром. У крамниці вона здивовано глянула на мене та допитливо очима змірила мене від ніг до голови. Тут я мав нагоду переконатися, що її личко було ще краще від ніжок, а очі гарніщі від личка.

Власник крамниці допитливо глянув на мене та сказав:

— Чим можу служити?

Тоді біля мене задзвенів срібний голосочок:

— Прошу мені показати шовкову матерію.

Звук цього голосу зелектризував мене. Я гадаю, що голоси янголів у Різдвяну ніч не можуть бути гарніші.

Я без вагання повторив:

— Прошу мені показати шовкову матерію.

— Якої барви?

Її волосся й очі були чорні...

— Прошу показати чорний...

Тут вона знову глянула на мене й на її лиці пробігло щось наче усмішка.

Та цей страшний власник крамниці не втихомирювався. Він далі мучив мене питаннями. Формальне слідство! Хай він дає мені, що йому завгодно та скільки йому хочеться, хай спакує це все й зажадає грошей, щоби він тільки не перешкоджував мені спокійно дивитися на мою богиню й одушевлятися нею! Невже він іще не розуміє, чого я прийшов сюди? Що мені до його матерій, до їх ширини та ціни? Я прийшов сюди задля її ніжок, чи ти розумієш, ти купчику?

Вкінці я скінчив із закупном, та вона все ще не виходила, а нишпорила в тканинах. А цей страшний купець досі не впав іще ниць перед тим небесним сотворінням і не викликнув:

— Я кладу в ваших ніг усю мою крамницю, лише дозвольте мені кохати вас!

Замісць того він лише глупо підсміхається та не хоче опустити ні цента, покликуючись на те, що в нього сталі ціни. Вкінці закупно покінчилося.

Щоб мати нагоду бути до кінця цієї страшної сцени, мені ніщо інше не оставалося, як купити ще кілька штучок ріжних матерій. Гарне продовження часу, правда? Мої пакети безконечно росли й коли їх, вкінці, винесли на фякра, на устоньках незнайомої зявилася дивна усмішка.

Загалом я заплатив у крамниці 250 ґульденів і 52 центи.

Ми знову посідали у наші візки тай поїхали далі. Нараз мій візник зупинився. Що сталося? Показалося, що ми попросту наїхали на мопсика якоїсь старенької пані. Вона підняла такий крик і шум, що візник мусів зупинитися. Вона проклинала його разом із конем і домагалася відшкодування за життя невинно потерпівшого.

Збіглась юрба. Я з жаху виглянув у віконечко. Візник гарненької незнайомої вже счез. Та я не можу втратити її, за ніщо в світі!

Нараз прийшла мені до голови щаслива думка. Я всунув руку в кишеню, набрав повну пригорщу ґульденів, корон і дрібних і кинув те все власниці мопсика. Потім я штовхнув візника, користаючи з загальної суматохи, поїхав далі.

Це мене приблизно коштувало вісім ґульденів.

Так то я знову здогонив мою богиню. Вона зупинилася перед якимсь домом, вискочила з фякра та пустилася до брами. Я також зупинився та ждав. Минуло пів години, година, три години. Гарненька незнайома все ще не верталася і ніхто не виходив теж за її клунками, що були на її фякрі. Видно, вона приїхала сюди в гостині. І поки вона там забавлялася, я мусів нудьгувати і мерзнути, наче африканець на Сибірі, бо то було зимою. Вкінці я врятувався від студіні, вітру та нудьги до цукорні, що була напроти того щасливого дому.

Цукорняні панночки запримітили гори пакетів на мому фякрі, тому я мерщій постановив вихіснувати, цю нагоду, щоб за одним махом спекатися всіх моїх товарів, які дав цукорняним дівчатам у дарунку. Одна з них у цюж мить вибігла на вулицю та забрала з воза все закупно. Та в цюж хвилину у брамі дому, напроти, показалася гарненька незнайома. Наші очі стрінулися і мені здавалося, що я зловив у її лиці вираз усмішки та погорди...

На другий день положення несподівано зовсім змінилося. Виявилося, що льокай залицяється до Ючі, покоївки малесеньких ніжок, тому міг дати мені про них найточніші дані.

Красуня звалася Санфальвей. Вона була вдова. За одно слово: „вдова" мій льокай дістав окрему винагороду: десять ґульденів. Крім того я обіцяв йому по пять ґульденів місячно, що робить річно шістьдесять ґульденів. Покоївці Ючі я дав десять ґульденів згори.

Я дістав також точні вістки про знайомих гарненької пані. Я хотів конче якось стрінутися з нею в домі наших знайомих, та пройшло два тижні, а моє бажання все ще не могло сповнитися. За той час я, щоб прогнати нудьгу, розтратив бодай двісті ґульденів більше ніж звичайно.

Моє положення почало сердити мене, я терпів муки. Янчі, вірна льокайська душа, завважив це.

— Видно, пана дуже болить це, що панові не вдається зазнайомити з цією гарною панею, — сказав він до мене. — Що пан дадуть мені, коли я зроблю так, що ця пані запросить пана до себе?

— Слухай, Янчі, твоя нахабність не знає границь. Я маю звичай вимовляти службі, коли вона занадто фаміліярна.

— Я говорю все це не з фаміліярности, а з великого спочування для вас. З кожним днем пан усе худніші. Раз-у-раз мушу носити панову одежу до кравця, щоби він звужував її.

Все це льокай говорив тоном справжнього спочування.

Невже він справді може помогти мені?

— Ну, добре, Янчі, того дня, коли ця пані прийме мене, ти дістанеш сто ґульденів.

Минуло три дні. Янчі передав мені таку записочку:

„Ласкавий Пане! Я буду дуже рада бачити Вас сьогодні, пів до першої в мене дома. Вдова Санфальвей!"

На радощах я зірвався з крісла та малощо не кинувся на шию Янчі. Цей хлопець дійсно чародій!

— Якжеж це ти все те уладив?

— Це моя тайна. Панові треба лише відповісти на запрошення.

— З радости я дав Янчі сто ґульденів.

Як Янчі помагав мені зодягатися, запримітив, що ще ніколи не бачив мене такого схвильованого. Я повірив йому на слово.

Вкінці я був готовий і точно пів до першої подзвонив до дверей пані Санфальвей.

Мені відчинила Ючі. Вона виглядала схвильована та радісно зустріла мене.

— Прошу, пані вже ждуть на пана.

Десять ґульденів нагороди.

Ледви я вспів оглянутися, як у гостинну кімнату ввійшла моя богиня. Я хотів заразже кинутися їй до ніг, та заволодів над собою.

— Даруйте, пані, що я...

Вона усміхаючись перебила мені та висловила вдоволення, що я зробив перший крок, який вона інакше мусілаб була зробити сама.

— Боже, що я чую? Невжеж це так?

— Таж ця орудка однаково цікавить нас обоїх...

Вона зве це орудкою!

— Себто, вам відомо, чого я сюди приходжу? — пролепетів я.

— Якжеж би ні! Янчі говорив про це Ючі, а Ючі мені.

— І ви нічого проти того не маєте?

— Хтож стане перепиняти коханню? Я годжуся на подружжа.

Я мало що не впав із крісла.

— На подружжа?

— Так, так, ось моя рука!

І вона справді, простягла мені свою руку, а я з одушевленням впав перед нею на коліна.

— Дякую! Тисячу разів дякую!

Гарненька вдовичка з переляку подалася взад.

— Що з вами? Говоріть!

— Дякую, дякую!

— Завіщо ви мені дякуєте? Я вас не розумію!

— За те, що ви годитеся на наше подружжя.

— На наше подружжя? Таж тут не йде справа про нас!

— Тож про кого?

— Про Янчі та Ючі. Про нашу прислугу. Вони хочуть побратися, і Ючі, кругла сирота сказала мені, що ви прийдете в характері свата.

— Себто, ви запросили мене лише задля того?

— Мені дуже жаль, що я не могтиму бачити вас у себе частіше, бо на другий тиждень я виходжу замуж і виїзджаю на провінцію...

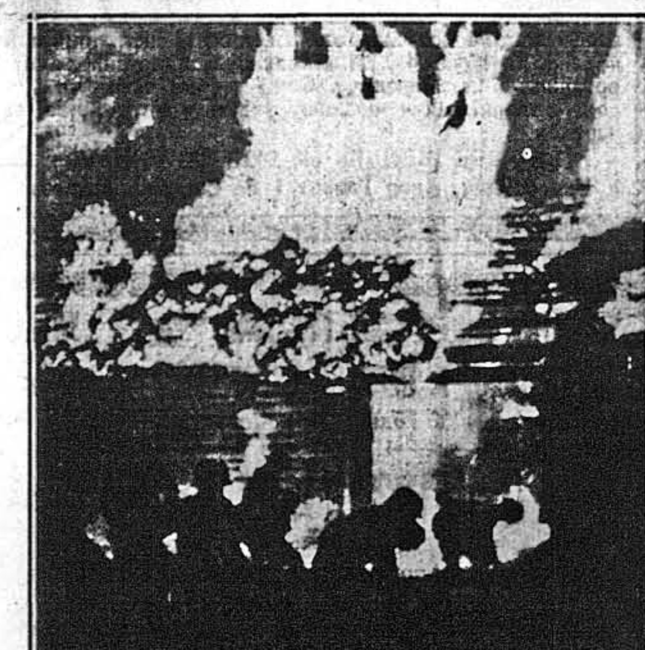
**

Тепер заходить питання, хто більше пошив мене в дурні? Янчі чи гарненька вдовичка, чи обоє разом?

Ця історія коштувала мене кругло... Ні, хай це зрахує вже хтонебудь інший.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕНАТОР. — Першим американським сенатором японського походження є Санджі Абе, що представляє в конґресі Гавайські острови. На світлині з ним його дочка Берніс, що приїхала з ним на американський континент. Сенаторові тепер 46 літ.

ГОЛА СПАЛЕНА ЗЕМЛЯ. — Переслана радієм світлина з Берліну показує відділ німців, що підходить до щойно покинутої російської позиції. Відступаючі російські війська запалили шпихлір, йдучи за приказом Сталіна лишати за собою лише спалену землю.

Якщоб одна маленька частиночка раду зістала розпорошена повітряною бомбою, то в такім випадку було би небезпечно жити в тій околиці на протязі багато літ.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ПОШУКУЮ Анни Пілсадочої, котра походить зо села Руди, повіт Бібрка. Часто приходила до І. і Ольги Шелест, замешкалих в Ляшках Горішних. До Америки виїхала в 1922., або 1923. році. Хтоб про неї знав, або вона сама, то прошу зголоситись особисто або листовно до: 200-2

JOHN SZELEST
309 East 14th Street, New York City.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВИ, НЕРВІВ І ШКІРИ, жолудка, нирок, мочевого міхура, загальне ослаблення, пухнення железів.
ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ
НА БАЖАННЯ X-RAY
Поради Даром.
Екзамінація і Бадання Крови $2.00.
ЛІЧИМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ
Гонорар приступний
Dr. BURTON DAVIS
415 LEXINGTON AVENUE,
Cor. 43rd St., Fourth Floor,
NEW YORK CITY.
ГОДИНИ днями: від 9 рано до 7:30 вечером. В четвер від 9 до 4. Неділями і святами від 10 до 1.

ОДИНОКА ПРИЧИНА

Коли нас кличуть у ночі з дому, віддаленого багато миль від тутешньої місцевости, ми відповідаємо швидко й успішно — та за невелику винагороду.

Це мабуть є одинокою причиною, чому ми маємо в цілій околиці так багато приятелів, котрі зовсім природно жадають наших услуг, як тільки зайде потреба.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
Й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цею прегарною металевою труною, двома автами, караваном, бальсамуванням, вживанням Похоронного Дому і т. д. $295.00

Все, чого треба, з виїмком одіння й належитостей за церковну відправу й цминтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch office (Філія):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

БИЗНЕСМЕНІВ ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ТАРЗАН, ч. 391. Хлопець обернувся в звірину.

Немов загипнотизований дуднінням малпячих дрючків і їхнім скавулінням та танцями, Том собі почав немов малпа поступати.

Щобільше, його окрики і його танець виходив ще дикіше, ніж малпячий. Аж диво, що сталось з цього цивілізованого хлопця!

Малпи споглядали на нього і одобрювали це. Аж тепер уважали вони Тома за одного споміж себе. Тепер, коли він приняв їх „ритуал".

Тарзеля пригноблено лежала на землі. Вона так шукала за тим хлопцем, щоб його врятувати від смерти. А він тепер причиниться до її смерти.